

Regels voor de vrijwillige ouderbijdrage 1 september 2023

Scholen mogen een bijdrage van ouders vragen voor activiteiten die buiten het verplichte onderwijsprogramma vallen, georganiseerd door of onder verantwoordelijkheid van het bevoegd gezag.

In 2021 is de wetgeving over deze bijdrage aangescherpt. Sindsdien moeten alle leerlingen mee kunnen doen aan activiteiten die door of namens school worden georganiseerd, ook als ouders niet betalen. Scholen zijn verplicht om dit expliciet in de schoolgids te vermelden. Het is belangrijk dat uit alle communicatie aan ouders duidelijk blijkt dat de ouderbijdrage vrijwillig is.

ER ZIJN VIER SOORTEN SCHOOLKOSTEN

CATEGORIE 1

Kosten voor school

Het gaat om lesmateriaal dat een leerling in een specifiek jaar nodig heeft. Een aantal voorbeelden hiervan zijn: • leerboeken • werkboeken • project-boeken en tabellenboeken • BINAS • examentrainingen en examenbundels • eigen leermateriaal van de school en bijbehorende cd's en dvd's en gelicenseerd digitaal lesmateriaal

CATEGORIE 2

Kosten voor ouders

Het gaat hierbij om kosten voor voorgeschreven persoonsgebonden materiaal dat langer dan een jaar mee gaat. Een aantal voorbeelden hiervan zijn: • atlas • woordenboek • agenda • rekenmachine • schrift, multomap, pennen en dergelijke • gereedschap • sportkleding • praktijkkleding

CATEGORIE 3

Scholen kunnen ouders vragen een laptop of tablet aan te schaffen. Als ouders dit niet doen, moet de school voor een volwaardig alternatief zorgen

Het gaat hierbij om elektronische informatiedragers. Een aantal voorbeelden hiervan zijn: laptop/tablet.

CATEGORIE 4

Scholen kunnen ouders een vrijwillige ouderbijdrage vragen voor extra activiteiten. Als ouders deze bijdrage niet voldoen, dan mag de school een leerling niet uitsluiten van deelname en ook geen kosteloos alternatief bieden

Het gaat hierbij om extra activiteiten buiten het verplichte onderwijsprogramma, georganiseerd door of onder verantwoordelijkheid van het bevoegd gezag.

Alle activiteiten die direct verband houden met kerndoelen en toegang tot het onderwijs (art. 2.13 WVO 2020; art. 40 WPO en WEC), vallen niet onder het regels rondom de vrijwillige ouderbijdrage. Het gaat dan over de lessen zelf, maar ook over categorie 1 kosten die voor de school zijn.

WAAR KUN JE ALS SCHOOL AAN DENKEN BIJ HET VRAGEN VAN EEN VRIJWILLIGE OUDERBIJDRAGE VOOR HET ORGANISEREN VAN EXTRA ACTIVITEITEN?

- 1 Maak een plan voor extra activiteiten buiten het verplichte programma.

- 2 Bekijk daarbij welk deel van de kosten als vrijwillige ouderbijdrage wordt gevraagd en of het is toegestaan om voor deze kostenposten een vrijwillige ouderbijdrage te vragen (zoals beschreven in de vorige tabel).

- 3 Denk goed na over de financiële haalbaarheid (en eventuele vroegtijdige verplichtingen) en consequenties (zoals alternatieve financiering of als activiteiten niet door zouden kunnen gaan). Kijk ook eens hoe andere scholen omgaan met de vrijwillige ouderbijdrage.

- 4 Formuleer een voorstel voor de hoogte en bestemming van de vrijwillige ouderbijdrage en eventuele consequenties bij beperkte inkomsten vanuit de vrijwillige ouderbijdrage.

- 5 Leg dit voorstel voor aan de oudergeleding van de medezeggenschapsraad en zorg voor een plan waarmee zij kunnen instemmen (WMS art. 13.1.c, art. 13.1.g, art. 14.1.a en art. 14.2.c). Informeer alle relevante personeelsleden en functionarissen over de wet- en regelgeving en de financiering van het aanbod door de school.

- 6 Informeer ouders over het verzoek om een ouderbijdrage voor de extra activiteiten te vragen en over het vrijwillige karakter ervan:
  - Vermeld in de schoolgids de hoogte en bestemming van de vrijwillige ouderbijdrage en dat niet betalen niet leidt tot uitsluiting van deelname aan activiteiten of programma's die door of namens de school worden georganiseerd. Bekijk [hier](#) een video en flyer die kunnen helpen bij het informeren van ouders.
  - Ga na of alle communicatie-uitingen die uit naam van de school aan ouders worden gedaan, in lijn is met de wet- en regelgeving en de teksten uit de schoolgids. Denk aan brieven, ouderavonden, teksten in het betalingssysteem en informatie van mentoren aan ouders en leerlingen.

Veel gestelde vragen over de vrijwillige ouderbijdrage

Wat staat er in de wet- en regelgeving over de vrijwillige ouderbijdrage?

Alle leerlingen moeten kunnen meedoen aan alle programma's en activiteiten die de school aanbiedt, ook activiteiten buiten het verplichte lesprogramma. Voorbeelden zijn excursies, introductiekamp, kerstviering, bijles, huiswerkbegeleiding en langdurige extra-curriculaire activiteiten zoals tweetalig onderwijs en technasia.

De wet regelt ook dat scholen expliciet in de schoolgids moeten vermelden dat het niet voldoen van de vrijwillige ouderbijdrage niet leidt tot het uitsluiten van leerlingen van deelname aan activiteiten.

Eerder mochten scholen de leerlingen van wie de ouders de vrijwillige ouderbijdrage niet betaalden een kosteloos alternatief aanbieden voor de extra activiteiten buiten het verplichte schoolprogramma. Dit is vanaf 1 augustus 2021 niet langer toegestaan.

Mogen ouders weigeren de vrijwillige ouderbijdrage te betalen, ook als ze dit financieel gezien wel kunnen betalen?

Ja, want de bijdrage is strikt vrijwillig. Ouders die niet willen betalen, hoeven daarvoor geen reden te geven. Ze hoeven ook geen inzicht te geven in hun financiële situatie.

Waarom zouden ouders de vrijwillige ouderbijdrage betalen als zij daartoe niet verplicht zijn?

Deze bijdrage wordt betaald omdat veel ouders het extra aanbod waardevol vinden en het belangrijk vinden dat de extra activiteiten worden aangeboden. De ervaring is dat het overgrote deel van de ouders de vrijwillige ouderbijdrage betaalt, ook in die situaties waarin scholen helder zijn dat niemand wordt uitgesloten. Dat geldt ook voor langer durende activiteiten buiten het reguliere lesprogramma.

Wie betaalt de kosten van extra activiteiten als ouders daarvoor niet betalen?

Het is aan de scholen om binnen hun budget een gevarieerd programma aan te bieden, ook als zij kiezen voor extra activiteiten waarvoor een vrijwillige ouderbijdrage gevraagd wordt.

Wat als activiteiten moeten worden geschrapt door verminderde bijdragen van ouders?

Scholen bepalen zelf hoe de activiteiten worden ingericht. De school is hier verantwoordelijk voor. Dit kan betekenen dat de extra activiteiten anders moeten worden vormgegeven, of – in uiterste gevallen – niet door kunnen gaan door verminderde bijdragen. Scholen gaan hierover in gesprek met de medezeggenschapsraad om samen de hoogte en bestemming van de bijdrage te bepalen.

Wat betekent de vrijwilligheid voor profielscholen?

De wet benadrukt dat ook voor langdurige extra-curriculaire activiteiten geen verplichte ouderbijdrage mag worden gevraagd, alleen een vrijwillige. Leerlingen met ouders die deze vrijwillige ouderbijdrage niet betalen, kunnen niet worden uitgesloten van de langdurige extra-curriculaire activiteiten.

Voorbeelden van langdurige extra-curriculaire activiteiten zijn tweetalig onderwijs, technasia, dans- en muziekscholen, vakcolleges of scholen die extra Spaanse lessen verzorgen.

Scholen die zijn aangesloten bij een verband van scholen die dezelfde activiteiten organiseren, kunnen een binnen voor dat scholenverband geldende regeling voor deze leerlingen treffen. Deze regeling moet voorkomen dat profielscholen door verminderde ouderbijdragen hun onderwijsprogramma niet meer zouden kunnen financieren.

Wat wordt verstaan onder een verband van scholen en hoe moet die regeling eruit zien?

Het begrip “een verband van scholen” is niet nader gespecificeerd. (Profiel)scholen kunnen zelf regelen hoe ze willen omgaan met een mogelijk tekort aan inkomsten als ouders de vrijwillige ouderbijdrage voor extra activiteiten niet betalen. Dit kan binnen de school worden geregeld of binnen een verband van scholen die dezelfde extra activiteit aanbieden. Scholen hebben ook vrijheid in de vormgeving van de regeling. Als het doel van het wetsvoorstel, namelijk dat alle leerlingen kunnen deelnemen aan langdurige extra-curriculaire activiteiten, maar wordt gerealiseerd.

Wat is de rol van de medezeggenschapsraad?

De ouders in de medezeggenschapsraad hebben instemmingsrecht op het schoolkostenbeleid en op de hoogte en bestemming van de vrijwillige ouderbijdrage.

Waarop houdt de inspectie toezicht?

De Inspectie van het Onderwijs houdt toezicht op de manier waarop het bevoegd gezag communiceert over de ouderbijdrage in de schoolgids en op de website. Dat doet de inspectie tijdens onderzoeken op scholen en bij besturen. Wanneer de inspectie signalen krijgt over het niet juist omgaan met de vrijwilligheid van de ouderbijdrage, dan spreekt zij het betreffende bevoegd gezag daarop aan en geeft zij zo nodig een herstelopdracht. Ouders kunnen signalen doorgeven aan de inspectie.

De inspectie houdt daarbij ook toezicht op de kosten waarvoor scholen een vrijwillige ouderbijdrage vragen aan ouders. Hiervoor geldt dat scholen geen bijdrage mogen vragen voor activiteiten en kostenposten die direct verband houden met de kerndoelen of toegang tot het onderwijs. In de tabel hieronder zijn enkele kostenposten te lezen waar in ieder geval géén ouderbijdrage voor gevraagd mag worden.

Kosten die niet onder de vrijwillige ouderbijdrage mogen vallen (en die niet aan ouders mogen worden doorgerekend):

- Kluisuur: *als scholen kluisjes aanbieden aan leerlingen, dan vallen de kosten onder de materiële bekostiging en mag daar geen vrijwillige ouderbijdrage (VOB) voor gevraagd worden. Wel mag er borg gevraagd worden.*
- Kosten voor mediatheek / bibliotheek
- Wifi-gebruik
- Verzekeringen: *verzekeringen voor hardware die eigendom van school zijn, zijn een kostenpost die de school moet dragen.*
- Proefwerkpapier en lesmaterialen
- Bijdrage voor organiseren ouderavonden
- Bijdrage voor schoolgids
- Bijdrage voor onderhoud van landgoed waar school op gebouwd staat
- Abonnement fietsenstalling
- Liftsleutel
- Leerlingenpas: *indien een leerlingenpas geldt als toegangspas of als middel om te printen, dan dient deze uit de reguliere bekostiging te worden betaald.*
- Examenbundel en examentrainingen
- Mondelinge tentamens op locatie
- Loopbaanoriëntatie- en begeleidingsbezoeken

Waar kan ik meer informatie vinden?

Meer informatie over de vrijwillige ouderbijdrage kunt u vinden op:
www.rijksoverheid.nl/vrijwilligeouderbijdrage